

Державні кадри

Газета видається з лютого 1981 року.

ЩОТИЖНЕВА ГАЗЕТА КОЛЕКТИВУ ВІННИЦЬКОГО ПОЛІТЕХНІЧНОГО ІНСТИТУТУ

№ 37 (451)

П'ятниця, 29 листопада 1991 року.

Виходить раз на тиждень

Ціна 2 коп.

1-ГО ГРУДНЯ —

ВСЕУКРАЇНСЬКИЙ

РЕФЕРЕНДУМ

І ВИБОРИ

ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

ЧУДОВА СІМКА КОГО ХОЧЕШ ВИБИРАЙ!

Кандидати в президенти очима фахівця із системного аналізу.
Борис МОКІН, народний депутат України, академік УАІН та АГНУ.

Маємо сім кандидатів в Президенти України: це — Володимир Гриньов, Левко Лук'яненко, Леонід Кравчук, Леопольд Табурянський, міністр Ткаченко, В'ячеслав Чорновіл та Ігор Юхновський.

Різні вони за ступенем політичного плюралізму, економічного радикалізму, характером, віком, обсягом знань, гнучкістю розуму, критичністю самооцінки, авторитетом в народі, довірою ділових кіл, рейтингом серед вітчизняних політиків, масштабною в очах закордону, станом здоров'я, вмінням добирати команду, сміливістю, ставленням до ідеї національного відродження, готовністю відстоювати незалежність України, чіткістю думок та висловлювань, культурною поведінкою, зовнішньою привабливістю та везучістю.

Використовуючи ці якості як критерії, а також власні спостереження у Верховній Раді за трибуною, кулуарною і публіцистичною діяльністю кандидатів у Президенти, спробую дати їх порівняльну оцінку та визначити сьогодиншій президентський потенціал кожного. Із цієї фрази, сподіваюся, стає зрозумілим, чому я назвав шановного Ткаченка не по імені, як усіх інших, а за посадою — саме так я його сприймаю, і саме тому оцінка його за цією методикою є найбільш невизначеною.

Для одержання можливості переведення словесних характеристик з кожного критерію в чисельні запровадимо чотирибальну систему оцінок.

Нуль балів будемо виставляти, якщо якість кандидатів у Президенти не притаманна, один бал — якщо вона є, але проявляється слабо, два бали — за високу притаманність якості і три — у разі використання кандидатом по максимуму цієї якості завжди, коли в цьому є необхідність.

Для економії паперу об'єкти дослідження будемо надалі позначати, використовуючи перші літери імені та прізвища, тобто: ВГ, ЛЛ, ЛК, ЛТ, МТ, ВЧ, ІЮ.

Почнемо з порівняння характеристик, оцінки яких легко формалізуються.

Візьмемо вік. Пропонується така шкала оцінок: до 40 та після 65 років — нуль балів, від 40 до 45 років та від 60 до 65 років — один бал, від 45 до 50 років та від 55 до 60 років — два бали, від 50 до 55 років — три бали. Обґрунтування шкали оцінок по цій характеристиці таке: до 40 років думки чоловіка значною мі-

рою відволікають жінки, а після 65 років їм такою ж мірою заважає склероз, тому й беремо ці вікові межі за точку відліку. Подальша формалізація зрозуміла. Виходячи із цієї шкали, маємо: ВГ-2, ЛК-1, ЛК-2, ЛТ-3, МТ-3, ВЧ-3, ІЮ-0.

Далі розглянемо стан здоров'я. Виставляючи три бали кандидатам, який себе сьогодні гарно почуває фізично, будемо зменшувати на один бал оцінку, якщо йому притаманне якесь хронічне, періодично виникаюче захворювання. Оцінку зменшуватимемо на два бали, якщо ним перенесено дуже серйозне захворювання, наприклад, інфаркт чи інсульт або складну хірургічну операцію з видаленням повністю чи частково якогось органа, і на три бали, якщо мають місце поєднання перерахованих вище двох і більше факторів. За цією шкалою, звичайно, дуже приблизно, оскільки хвороби кандидатів є їх таємницею, стан здоров'я об'єктів дослідження можна оцінити так: ВГ-3, ЛЛ-3, ЛК-3, ЛТ-2, МТ-2, ВЧ-0, ІЮ-2.

Наступне порівняння зробимо, оцінюючи везучість кандидатів. Найвищу оцінку тут ми без сумніву поставимо ЛК — три бали, адже за рік з рядової посади завідувача Ідеологічним відділом ЦК КПУ він перестрибнув, майже не затримуючись, через посади секретаря ЦК КПУ по ідеології та другого секретаря ЦК КПУ на посаду першої особи в державі — Голови Верховної Ради. В порівнянні з ЛК інших кандидатів можна оцінити так: ВГ-1, ЛЛ-3, ЛТ-2, МТ-1, ВЧ-2, ІЮ-1. Я зменшив оцінку ВГ на два бали порівняно з ЛК у зв'язку з програвшим йому двома важливими в його житті виборами, а саме: виборів ректора Харківського політехнічного інституту та виборів Голови Верховної Ради УРСР. За тією ж ознакою — програвши двічі виборів Голови Верховної Ради УРСР. За тією ж ознакою — програвши двічі виборів Голови Верховної Ради УРСР — я зменшив на два бали оцінку ІЮ. Два бали ЛТ пояснюються тим, що в нашій державі та ще й на Дніпропетровщині, щоб кооператору стати народним депутатом та кандидатом у Президенти, треба бути досить везучим. Такими ж балами оцінюю везучість ВЧ — маючи 15 років тюремного ув'язнення без звільнення не станеш головою обласної Ради та кандидатом у Президенти. А от везучість ЛЛ оцінюю тією ж вищою оцінкою, що і ЛК

— трьома балами, тому що бути в камері смертників і не просто вижити живим, а вийти здоровим через 27 років ув'язнення, зберігши ясний розум та незаплямовану політичну репутацію, створити партію і стати кандидатом у Президенти — це потребує везучості не меншої, ніж у ЛК.

Зовнішня привабливість. Оцінки цієї характеристики кандидатів я буду виставляти не свої, а формувати їх на основі узагальнення почутого від клег та на зустрічах в колективах підприємств і організацій. Ці оцінки складаються такими: ВГ-1, ЛЛ-1, ЛК-3, ЛТ-2, МТ-1, ВЧ-2, ІЮ-1.

Культура поведінки. У зв'язку з трансляцією по телебаченню засідань Верховної Ради України мої оцінки цієї характеристики кандидатів у Президенти, вважаю, не викличуть ні в кого заперечень. Пропоную оцінити кандидатів так: ВГ-1, ЛЛ-2, ЛК-2, ЛТ-0, МТ-0, ВЧ-1, ІЮ-3. Звичайно, виставляючи ці оцінки, я мав на увазі не тільки вміння елегантно носити добре випрасуванний костюм та свіжу сорочку з підбіраною в тональність краваткою, а в культурі висловлювань та взаємовідносин як під час засідань, так і в кулуарах, а також культуру мови і прояви хамства щодо людей, які кандидатів чимось не до вподоби.

Чіткість думок та їх висловлювань. Мої оцінки цієї якості кандидатів такі: ВГ-1, ЛЛ-3, ЛК-2, ЛТ-1, МТ-0, ВЧ-2, ІЮ-3. Я не виключаю, що хтось інший сприймає думки кандидатів за їх висловлюваннями по-іншому.

Готовність відстоювати незалежність України. Оцінки цієї якості кандидатів мені здаються очевидними: ВГ-0, ЛЛ-3, ЛК-1, ЛТ-1, МТ-0, ВЧ-3, ІЮ-2.

Сміливість. Ця характеристика теж очевидна: ВГ-3, ЛЛ-3, ЛК-1, ЛТ-3, МТ-0, ВЧ-3, ІЮ-2.

Ставлення до ідеї національного відродження. Мої оцінки: ВГ-0, ЛЛ-3, ЛК-2, ЛТ-0, МТ-0, ВЧ-3, ІЮ-2.

Хоча оцінки трьох останніх характеристик кандидатів очевидні, все ж наведу пояснення з приводу деяких із них.

Всім своїм життям та поведінкою ЛЛ і ВЧ заслужили найвищої оцінки — трьох балів за всіма критеріями.

Нульова оцінка сміливості у МТ, досить низька у ЛК-1, максимально висока у ВГ пояснюються поведінкою в період з 19 по 22 серпня.

Космополітизм ВГ, яким він пишається, та заклики не голосувати за Акт незалежності України обумовляють нульові оцінки його як за критерієм готовності відстоювати незалежність України, так

і за ставленням до ідеї національного відродження. А от нульові оцінки ЛТ за цими ж характеристиками обумовлені іншим — його богом є підприємство та ділові стосунки, а, як відомо, кордони цьому лише заважають.

Може викликати здивування також низька оцінка ЛК по готовності відстоювати незалежність та оцінене не за максимумом його ставлення до ідеї національного відродження. Адже, якщо судити за заявами ЛК, то треба було б ставити йому по три бали. Я ж виставив оцінки врахувавши і те, що він санкціонував підписання багаторонної угоди між, колисьніми республіками Союзу яка містить статті, що спрямовані проти Декларації, про суверенітет та стримують Україну на шляху до незалежності, і те, що він ускладнив ситуацію своїми пропозиціями при вирішенні питання проведення безрезультатного референдуму, і те, що він потурав кримським партійним функціонерам в їх намаганнях відірвати від України Крим.

Вміння добирати команду. На жаль, цим умінням не може похвалитись жоден із кандидатів. Я оцінюю їх вміння так: ВГ-0, ЛЛ-1, ЛК-1, ЛТ-0, МТ-0, ВЧ-1, ІЮ-1. Так низькі оцінки кандидати одержали тому, що жодного із них не оточує команда, яка була б командою національної згоди та згуртованого інтелекту, що так необхідна сьогодні Україні.

Масштабність в очах закордону. Кандидати за цією характеристикою перебувають у різних умовах, і на сьогодні їх оцінки, сформовані за аналізом преси та зарубіжних радіоголосів, такі: ВГ-1, ЛЛ-1, ЛК-3, ЛТ-0, МТ-0, ВЧ-2, ІЮ-1.

Рейтинг серед вітчизняних політиків. Беручи до уваги судження членів уряду та Верховної Ради, маємо: ВГ-0, ЛЛ-2, ЛК-2, ЛТ-0, МТ-0, ВЧ-1, ІЮ-1.

ЛК тут втратив один бал за те, що «здав» рідну партію, плечі якої підсадили його на найвищу посаду в державі. До речі, партія, що породила собі ідеолога, який її «здав» у важку хвилину, об'єктивно не має права на існування.

Довіра ділових кіл. За цією характеристикою безумовним лідером є І. Ю. Його оцінимо в три бали. Тоді іншим кандидатам оцінки будуть такими: ВГ-0, ЛЛ-1, ЛК-1, ЛТ-2, МТ-0, ВЧ-1. При формуванні цих оцінок взято до уваги дві обставини: з плюсом — сприйняття ідеології та наявність практики підприємства, з мінусом — можлива нестабільність правління.

(Закінчення на 2-й стор.).

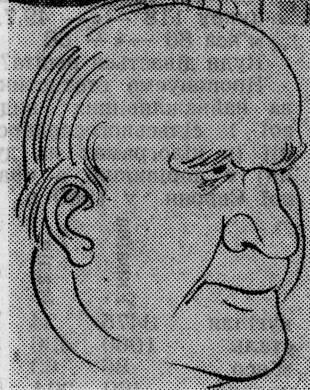
Леопольд Табурянський.

Олександр Ткаченко.

В'ячеслав Чорновіл.

Ігор Юхновський.

НА ПОСАДУ
ПРЕЗИДЕНТА —
НАЙДОСТОЙ.
НІШОГО
СИНА
УКРАЇНИ!

ПРОГОЛОСУЄМО
ЗА ТЕ,
ЩОБ УКРАЇНА
СТАЛА
СПРАВДІ
НЕЗАЛЕЖНОЮ
ДЕРЖАВОЮ,
А ЇЇ НАРОД —
ГОСПОДАРЕМ
НА СВОЇЙ ЗЕМЛІ!

ДРУЖНІ ШАРЖІ

Володимир Гриньов.

Леонід Кравчук.

Левко Лук'яненко.

ЧУДОВА СІМКА

(Початок на 1-й стор.)

Критичність самооцінки. Оцінки цієї характеристики кандидатів у Президенти формуються з урахуванням лише зіставлення їх розуму, обсягу знань, віку та стану здоров'я з бажанням та можливостями стати на чолі держави. Вони такі: ВГ-1, АЛ-1, АК-2, АТ-2, МТ-0, ВЧ-2, ІЮ-2.

Гнучкість розуму. В цій характеристиці маєтеся на увазі те, як швидко кандидат у Президенти здатний знайти правильне рішення в ситуаціях критичних та за їх швидкої зміни. Тут мої оцінки такі: ВГ-2, АЛ-1, АК-2, АТ-1, МТ-0, ВЧ-3, ІЮ-2. До речі, за «задачу» рідної партії в критичній ситуації я додав АК один бал.

Обсяг знань. При формуванні оцінок беруться до уваги тільки ті знання, які необхідні голові виконавчої влади в державі, що перебуває в стані економічної кризи та екологічної катастрофи. За такої постановки питання професор фізики, який ніколи не працював у промисловості, не розв'язував проблем народногосподарського комплексу та економічної перебудови, не має ніяких переваг перед журналістом, що пише репортажі на ці теми з урахуванням сказаного оцінкою кандидатів по обсягу знань так: ВГ-1, АЛ-1, АК-1, АТ-2, МТ-1, ВЧ-2, ІЮ-3. Хочу зазначити, що за прихильності АК та МТ до ідей соціалістичного способу господарювання я оцінку їм знизив незважаючи на наявність у них цих «соціалістичних» знань.

Характер. Цю якість я розглядаю під кутом зору співпраці майбутнього Президента зі своєю командою та з органами державної влади різних рівнів. Тут враховуватимемо і терпечість, і вміння ховати емоції, і тональність висловлювань, і природну врівноваженість, і все інше, що викликає довіру до людини та симпатії. Маємо: ВГ-0, АЛ-3, АК-2, АТ-0, МТ-2, ВЧ-0.

ІЮ-3. **Ступінь економічного радикалізму.** Ця оцінка на поверхні: ВГ-2, АЛ-2, АК-0, АТ-3, МО-0, ВЧ-2, ІЮ-3. Зменшив оцінку на один бал ВГ, АЛ, і ВЧ, незважаючи на їх відданість ринковій економіці, тому, що вони заявляють про намір вести боротьбу з тінювою економікою каральними методами, що, як показує досвід, абсолютно неефективно, і є характерним саме для соціалізму, від якого на словах усі троє відхрещуються.

Ступінь політичного плюралізму. Тут оцінки теж виставити нескладно, адже кожен із кандидатів у попередній своїй діяльності і висловлюваннях виявив себе настільки чітко, що легко зорієнтуватись, незважаючи на словесні маскування сьогодні. Пропоную ці оцінки такими: ВГ-2, АЛ-1, АК-3, АТ-1, МТ-0, ВЧ-1, ІЮ-2.

І остання характеристика — авторитет серед народу. На мій погляд, він зараз

може бути оцінений так: ВГ-1, АЛ-2, АК-3, МТ-0, АТ-0, ВЧ-2, ІЮ-1. Я не виставив найвищий бал за цим критерієм ВЧ тому, що все-таки досить велика кількість людей його сприймають як українського Гамсахурдіа. А зняття одного балу із АЛ пояснюється тим, що значна кількість людей боїться, аби його оточення, в якого немає психологічного бар'єру перед тюремним ув'язненням, подібно до більшовиків у 1917 році, прийшовши до влади та спершись в областях на скривджених, не почало відправляти до тюрем своїх кривдників, що неминуче призведе до громадянської війни.

Підсумуємо. В таблиці наведені сума балів, яка визначає сьогоднішній президентський потенціал кожного з кандидатів, та кількість перших і других місць, набраних за характеристиками, для зіставлення при бажанні визначити їх пріоритетність.

Кандидат	Сума балів	Кількість місць	
		перших	других
ВГ	22	2	4
АЛ	38	7	4
АК	35	6	8
АТ	29	3	6
МТ	10	1	2
ВЧ	36	5	8
ІЮ	38	6	8

Результати аналізу показують, що сьогодні Леонід Кравчук в обраній системі критеріїв та шкалі оцінок об'єктивно має найвищий президентський потенціал. Але його відрив не такий уже великий, як це намагались змалювати нам деякі засоби масової інформації, посилаючись на абсолютно нерепрезентативні дані соціологічних досліджень. Несподіваним, як на мене, є те, що Вячеслав Чорновіл опинився нижче в підсумковій таблиці і від Ігоря Юхновського, і від Левка Лук'яненка.

На завершення цього аналізу хочу сказати, що в іншій системі координат і результати можуть бути дещо

іншими. Але мені здається, що запропонована система враховує практично всі найбільш суттєві для іміджу Президента компоненти і дає змогу кожному з кандидатів на цю посаду включити в роботу ті резерви, які він ще не використав максимально.

І хай переможе той, хто створить справді незалежну багату демократичну державу і принесе щастя багатостраждальному народу України!

Коли верстається цей номер, стало відомо, що Олександр Ткаченко припинив передвиборну боротьбу за президентство на користь Леоніда Кравчука.

Україна зможеться...

Знову нав'язується думка, що без Союзу Україна пропаде. Прочитайте наведені нижче дані і зробить висновки: щорічно Україна виробляє в кілограмах на душу населення (дані за 1988 рік).

пшениці 1000 споживає 140 цукру 118 — «— 49,7. м'яса 86 — «— 68.

Куди дівається решта?

Пропонуємо статистику виробництва найважливіших видів промислової і сільськогосподарської продукції (в кілограмах на душу населення) у порівнянні з країнами Західної Європи у 1989 р.

	Україна	Італія	Франція	ФРН	Місце
вугілля	3475	24	239	3270	1
сталь	1060	436	344	691	1
м'ясо	86	63	112	96	3
молоко	469	204	519	450	2

Передвиборні зустрічі

Останні дні листопада позначені активізацією передвиборної боротьби претендентів на пост президента України. Почастішали їх візити на Вінниччину. Зокре-

ма відбулася зустріч І. Р. Юхновського з викладачами і студентами вузів міста Вінниці, в якій взяли участь і представники ВПІ. У п'ятницю 29-го листо-

пада очікувався приїзд на Вінниччину кандидата у президенти, Голови Верховної Ради України Л. М. Кравчука.

Гандбольна команда ВПІ об'єднала в своїх рядах мужніх і завзятих спортсменів, які під керівництвом досвідчених тренерів М. І. Петренка і В. Е. Хозерева від матчу до матчу добиваються все вагоміших результатів. У цьому році інститутські гандболісти здобули друге місце на спартакіаді Мінвузу України, поступившись кількома очками тільки сильній команді Запорізького університе-

ту, за яку виступає чотири збірники країни.

Тепер наші юнаки беруть участь у чемпіонаті області. Серія здобутих перемог поспіль дозволяє сказати, що в цих змаганнях вони посядуть перше місце.

На знімку: момент одної з ігор на Спартакіаді вузів України. Атакують спортсмени ВПІ.

Фото С. Лісового.

ФАХІВЕЦЬ
ПРОПОНУЄ

Людина і машина

Протягом останнього часу в нашому Інституті з'явилось багато нових навчальних дисциплін. Одна з них — інженерна психологія. Виникає запитання: «Навіщо вона потрібна?», «Що вона дає корисного для інженера?»

Протягом багатьох років ми вчилися і вдосконалювалися в управлінні машинами, але управління ними відбувалось за рахунок фізичної сили людини. На початку 20 віку з'явилися такі види трудової діяльності, як управління автомобілем, літаком, навігаційними засобами, фізичної сили і великого психологічного напруження: швидкості реакції, пам'яті, уваги. Автоматизація виробничих процесів привела до виникнення серйозних протиріч між вимогами техніки і психічними можливостями людини. Дослідження показують, що 36% експлуатаційних відмовлень ракетних установок 67% авіаційних катастроф, 84% аварій на електростанціях, 83% аварій транспортних засобів — обумовлені недостатнім врахуванням людських можливостей, його психологічних якостей. Тому в 1949 р. в Англії група англійських бізнесменів і вчених започаткували нову науку, — ергономіку, яка в нас носить назву — інженерна психологія.

Метою вивчення інженерної психології в вузі є — навчити майбутніх інженерів методам вивчення психологічних властивостей, людей, їх закономірностей для того, щоб на підставі знання цих закономірностей, для того, щоб на підставі знання цих закономірностей, конструювати надійні, малоаварійні системи «людина-машина». Отже, на сучасному етапі розвитку інженерних наук на чільне місце в системі наук стає наука про людину — психологія проектування технічних систем. Якщо раніше, та ще й тепер у технічно відсталіх країнах, при конструюванні перш за все враховувались технічні вимоги виробництва, то в 21 віці, необхідно враховувати перш за все характер і можли-

вості діяльності людини (психічну напруженість, наслідки нових навчальних дисциплін). Інформативність людини і т. п. фактори). Лише після того, як конструктору будуть відомі ці фактори можна конструювати технічну систему, тобто інженер повинен пристосовувати техніку до людини, а не людину до техніки, як це робиться досі у нас. Подивіться на нашу конструкцію комбайну «Дон». Ця машина напхана електронікою, але конструювали її голлівські «собакевичі»: машина важка, умови роботи комбайнера — погані, людина в кабіні, як в «душогубці», задихається і більше 4 годин працювати на машині не може, бо органи управління вимагають зусиль «трех кобилячих сил». Це яскравий приклад того що конструктори розробляли не «систему ЛЮДИНА-МАШИНА», а, навпаки, розробляли «машину в яку можна і необхідно посадити людину, без врахування її психологічних якостей і можливостей.

Для того, щоб не було подібних «винаходів» інженер будь-якої спеціальності повинен глибоко засвоїти методи інженерної психології, а для цього, на мою думку, необхідно зробити так:

1. Організувати в Інституті, науково-дослідну лабораторію з ергономіки, яка б проводила: оцінку інженерно-психологічних якостей технічних систем, що їх розробляють наші кафедри та винахідники; складати пакети прикладних програм по діагнозу психічних можливостей операторів електростанцій, диспетчерів, поштів контролю і управління АСУ; вести професійний відбір, навчання і тренування операторів для різних спеціальностей та ряд інших робіт, які вкрай необхідні виробництву, яке вступає в фазу ринкових відношень, де якість продукції буде відігравати вирішальну роль в справі виживання підприємства.

2. Почати підготовку бакалаврів і магістрів по спеціальності Інженер-психолог.

Вже зараз є більше 10 студентів, (на четвертому курсі), які бажать придбати кваліфікацію інженера-психолога по своїй інженерній спеціальності. Це можна легко здійснити, організувавши факультативну підготовку спеціалістів.

3. Ввести в дипломний проект студентів для всіх спеціальностей розділ «Інженерно-психологічна оцінка проекту».

4. Зараз за кордоном ведеться інтенсивна робота по створенню експортних систем. Експертна система — це машина п'ятого покоління, може перетворитись в «метал», якщо не буде забезпечена «базою знань» з тої чи іншої спеціальності, «Базу знань» має тільки людина певної спеціальності, а щоб його база знань стала здобутком всіх людей необхідне знання спеціаліста формалізувати і подати у вигляді функціональних семантичних сіток, евристичних програм, фреймів і т. п. мови, яка «зрозуміла» машині. Створити машинну «базу знань» зможе лише спеціаліст-інженер знань. «Це нова спеціальність, на яку, в недалекому майбутньому, попит буде рости неймовірними темпами і підготовка таких спеціалістів для нашого інституту можлива. Інженер знань повинен перш за все добре володіти методами психології, логіки, когнітивної психології, інформатики, психології прийняття рішень, методами системного аналізу неструктурованих систем. Ніякий сучасний програміст ЕОМ цю роботу виконати не може без відповідної підготовки з вищезгаданих навчальних дисциплін. Отже, щоб вижити нашому вузу в ринковій економіці необхідно готувати інженерів знань з різних спеціальностей на базі широкої психологічної підготовки студентів, бо XXI вік — вік психології, біоніки і генетичної інженерії — такий науковий прогноз розвитку науки і техніки майбутнього.

В. ЧИЖИК.
Доцент кафедри інформатики і соціології.